

Oslo, 10. oktober 2023

Innspill til Opptreppingsplan for psykisk helse - Meld. St. 23 (2022-2023)

Sex og samfunn vil takke for muligheten til å komme med innspill til Opptreppingsplan for psykisk helse - Meld. St. 23 (2022-2023). Mitt navn er Anneli Rønnes og jeg er fagpolitisk rådgiver ved Sex og samfunn.

Sex og samfunn er Norges største senter for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter.

Overordnet mener vi at seksuell helse må likestilles med fysisk og psykisk helse.

I vårt skriftlige innspill sendt komiteen står følgende:

En helhetlig forståelse av helse må danne grunnlaget for forebyggende arbeid, men vi må også sikre større tverrfaglig satsing. Sex og samfunn mener det er avgjørende at planer og strategier korresponderer og at både innsats og ansvarsfordeling må skje på tvers av både departement og sektorer.

I vårt skriftlige innspill sier vi også at vi ikke kan snakke om god psykisk helse uten å snakke om god fysisk og seksuell helse.

Fordi de henger sammen.

I dag vil vi komme med noen eksempler fra vårt arbeid som viser nettopp dette.

Levekårsundersøkelser viser at skeive opplever å være mer utsatt for psykiske helseplager enn heterofile.¹ Den psykiske uhelsen skeive opplever henger blant annet sammen med negative holdninger og kunnskapsmangel i befolkningen, men også blant helsepersonell, ansatte i skole, NAV eller lignende. Dette kan gi skeive psykisk uhelse, men også lite informasjon om egen seksualitet, dårligere helsetilbud og andre tjenester, som også kan få konsekvensen for seksuell og fysisk helse.

Pasienter som kommer til Sex og samfunn oppsøker oss for å få hjelp med den seksuelle helsen, men vi må arbeide med alle deler av helsen for å kunne gi god hjelp.

Et annet eksempel er personer med smerter i vulva.

Smerter i vulva kan være forårsaket av ytre traume, som et seksuelt overgrep eller ulykke, men de kan også komme fra psykisk traume. Konsekvensene av smerter i vulva kan føre til skam knyttet til egen kropp og vanskeligheter i seksuelle relasjoner. I Sverige har man sett at en relativt stor andel av pasienter med vulvodyni lider av

---

¹ Anderssen, N., Eggebø, H., Stubberud, E. og Holmelid, Ø. (2021). [Seksuell orientering, kjønns mangfold og levekår. Resultater fra spørreundersøkelsen 2020.](#)

Sex og samfunn

depresjon (17 %) eller angst (23 %). For å hjelpe disse pasientene trengs en tverrfaglig tilnærming, hvor vi adresserer fysisk, psykisk og seksuell helse.

Poenget med disse eksemplene er å vise at en plan for psykisk helse ikke kan se på deler av helsen vår som isolerte størrelser. Dette gjelder både for forebyggingsarbeidet og behandlingen vi tilbyr.

Sex og samfunn vil anbefale at tiltakene som er foreslått i planen i større grad inkluderer seksuell helse.

I Opptappingsplanen er ikke seksuell helse nevnt en eneste gang. I nåværende strategi for seksuell helse, Snakk om det! er psykisk helse nevnt én gang, i forordet. Det er varslet at ny strategi for seksuell helse kommer neste år og da håper vi koblingen mellom seksuell, fysisk og psykisk helse er gjennomgående, og vi håper komiteen følger med på arbeidet med ny strategi.

Takk for meg!